

SPROGMUSEET

Redaktør: Ole Stig Andersen

Fordrukken gris?

Af [Hartmut Haberland](#) 26. marts 2009 • I kategorien [Alfabeter](#), [Navne](#) •

I Hong Kong møder man stadigvæk engelsk, det gamle kolonisprog, i bedste velgående – men ligesom velopdragne børn helst skal ses, men ikke høres, så ser man en masse engelsk i det offentlige rum i Hong Kong – alle officielle skilte og mange private ditto er på to sprog –, mens man ikke kan høre nær så meget engelsk som man kan læse.

Kineserne har en formel for den specielle lokale form for tosprogethed: 两文三語, 'to skriftsprog, tre talesprog' eller *léuhng máhn sàam yüh* på kantonesiske og *liäng wén sán yü* på det man tidligere kaldte for mandarin, men som nu oftest kaldes for putonghua. Med andre ord: der findes to skriftsystemer, men tre talte sprog.

Det er en udbredt myte at alle kinesiske dialekter skrives ens og at forskellen først kommer frem når skriftsproget skal udtales. Det passer overhovedet ikke. Kantonesiske kan sagtens skrives og adskiller sig i så fald tydeligt fra standardmandarin eller putonghua, som den kaldes nu. Man gør det bare ikke så tit, fordi skrevet kinesisk oftest er standardmandarin, uanset hvilken dialekt folk taler. Men man kan se skrevet kantonesiske alle vegne i Hong Kong: på et busstoppested står der 巴士 *bà sīh* og en taxa hedder 的士 *dīk sīh*, mens busser og taxaer hedder 公共汽车 *gōng gōng qì chē* og 出租汽车 *chū zū qì chē* 'på fastlandet', som man siger her.

Men så snart man bevæger sig en lille smule fra turisternes alfarvej, spiller engelsk kun en mindre rolle. I den berømte traditionelle morgenmadsrestaurant, *Luk Yu Tea House* i Stanley Street, ligger der en smørbrødseddel på kantonesiske på bordet – værsgo' og kryds af! Der findes også et engelsk spisekort, men der står andre retter på den og det er helt klart at tjeneren føler sig bedre tilpas når kunden der tydeligt kommer fra ulandet, krydser sine ønsker af på den smukke bestillingsliste – med lidt bankende hjerte om man nu har gættet rigtigt.

Smørbrødsedden er fra ugen mellem den 14. og 20. marts i den 'ny' (solare) kalender (siden månenytåret ligger ca. en måned efter solnytåret, er det kun årets 2. måned efter den gamle, lunare kalender). Allerede i 1994 bemærkede James D. McCawley ([The Eater's Guide to Chinese Characters](#), s. 70):

"The Luk Yu, Hong Kong's oldest and most respected dimsum restaurant, has different specialities each week (...) and their order form has the fanciest names for the dishes that I have seen on any such form."

Ret nummer 002 er nem at klare. ristet and, lotus og kogt ris sammenlagt er en god beskrivelse af den klumpet ris, blandet med små stykker ristet and, og pakket ind i lotusblade, som vi fik efter vi havde krydset den af.

Men hvad med ret 020? Vi læser *yeuhng jyü yeuhn siu maaih*. *Jyü* er en gris, det er ganske vist. Men *yeung?* Efter ordbogen kan det betyde 'at brygge' eller 'at gære', det kan betyde 'at putte noget ind i noget andet', og det kan også betyde 'vin'. '*Siu maaih* pyntet med fordrukken gris? *Siu maaih* er oftest små, hvide, åbne ravioli – som ligner små åbne poser som kunne være tegnet af Le Klint. Oftest, men ikke altid. Nogle gange er de bare små retter som indeholder en eller anden form for hakket kød. Der er ikke andet at gøre end at krydse det af og sidde forventningsfuldt. Det viser sig at det er små frikadeller pyntet med tynde skiver stegt svinelever. Slet ikke det vi forventede. Men glimrende. Heldigvis bliver man næsten aldrig skuffet med dimsum.

At prøve at diskutere det på engelsk med tjeneren er meningsløst – man skal lade sig overraske. Jeg er sikker på at mange kinesere heller ikke ved hvad der gemmer sig bag den fordrukne gris, når

Seneste sprognyheder

4/5	Sprogforskerne fandt en skat i skoven politiken.dk
27/4	Lille indsats styrker små børns sprog www.dr.dk
26/4	Lad os komme det danske 'jantekomma' til livs politiken.dk
23/4	Ud med sproget - Berlingske Mener www.b.dk
20/4	Unikt runefund i centrum af Odense videnskab.dk
4/1	John Holm, Pioneer in Linguistics, Dies at 72 www.nytimes.com
10/8	Young women, give up the vocal fry and reclaim your strong female voice www.theguardian.com
20/5	Bill Funding Native Language Programs Passes mtpr.org
17/5	Sounds Of The Pilbara II: Songs In Language finishes recording - WAM - West Australian Music wam.org.au
13/5	Seven US Senators Introduce Bill to Promote Preservation of American Indian Languages - Native News Online nativenewsonline.net

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sproguseet.dk på et større kort

Mere i kategorien 'Alfabeter'

- En indfødt canadisk skrift: indiansk og inuktitut stavelsesskrift Gaddafi
- Et monument over truede alfabeter
- Runinskrifter som inte betyder någonting

Mere i kategorien 'Navne'

- Pigenavne ender på -a eller -e
- Foranstillede tilnavne på Samsø
- Sydsudan
- Drengenavnet *Mohammad*

Nye kommentarer

- Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?
- Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish
- Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet
- Mads Haupt til Et der forkert at splitte sammensatte ord?
- Monica Scheuer til Jødiske efternavne

Turist spiser kinesisk mad på Luk Yu Tea House. (Foto: Mads J. Kirkebæk)

den kommer på bordet i de små bambuskurve.

Læs også:

1. [Dalai Lama – og tibetansk](#) Dalai Lama besøger København i disse dage. Hans fulde navn/titel er Translitteration (bogstavoversættelse): Dalai Lama nr 14 besteg tronen som treårig i 1940 (Wikimedia) gong sa skjabs mgon rgjal ba'l...
2. [Uyghur language](#) [Maskinoversættelse til dansk her] East Turkestan (Chinese: 新疆 (Xinjiang) The uproar of Uyghurs against the Chinese administration in summer 2009 caused for the first time a bigger response among journalists...
3. [Sprogdiskrimination forbydes i Californien](#) Californiens flag Californiens lovgivende forsamling har vedtaget en bestemmelse der forbyder forretninger mm at stille krav om at der bruges et bestemt sprog (læs: engelsk). Californien har nu i et...
4. [Te](#) Te (Camelia sinensis). Fra Koehlers Medizinal-Pflanzen, 1887 Navnet på drikken te stammer via hollandsk thee og malajisk teh (lånt via den hollandske kolonialhandel i Ostindien) fra ordet té på det...

Tagget med: [Alfabeter](#), [kinesisk](#), [mad](#), [Navne](#), [Ord](#), [østasiatiske sprog](#)

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Hjemmeside

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.

jane til Jødiske efternavne

InglêS til Sprogene i Mozambique

Birgit Eggert til Hvad er der blevet af Maren?

Grethe Movsing til Hvad er der blevet af Maren?

Henrik Klindt-Jensen til Ded borrihjolmska måled

Artikler om

aktuelle sprog [Alfabeter](#) [Anmeldelser](#) [arabisk](#)
 Biblen [bogstaver](#) [børn](#) [Danmark](#) **Dansk** [Dialekter](#)
[engelsk](#) [esperanto](#) [Formidling](#) [fransk](#) [identitet](#)
 konsonanter [Medier](#) [modersmål](#) [Musik](#) [Navne](#) [norsk](#) **Ord**
[ordbøger](#) [ordforråd](#) [oversættelse](#) [Plansprog](#) [religion](#)
[romanske sprog](#) [russisk](#) [Sjov](#) [skriftsprog](#) [sprogdød](#) [Sproggeografi](#)
[sprogkort](#) [Sprogpolitik](#) [sprogteknologi](#)
[svensk](#) [truede sprog](#) [tv](#) [tyrkisk](#) [tysk](#) [Udtale](#)
[Underholdning](#) [video](#) [vokaler](#)

Arkiv

januar 2015
 december 2014
 november 2014
 maj 2014
 marts 2014
 februar 2014
 oktober 2013
 august 2013
 marts 2013
 januar 2013
 december 2012
 november 2012
 oktober 2012
 september 2012
 juli 2012
 juni 2012
 maj 2012
 april 2012
 marts 2012
 februar 2012
 januar 2012
 december 2011
 november 2011
 oktober 2011
 september 2011
 august 2011
 juli 2011
 juni 2011
 maj 2011
 april 2011
 marts 2011
 februar 2011
 januar 2011
 december 2010
 november 2010
 oktober 2010
 september 2010
 juni 2010
 maj 2010
 april 2010
 marts 2010

Resources

Ethnologue: Languages of the World
 Forvo – All the Words in the World. Pronounced.
 LL-Map: Language and Location
 Minority Rights Group
 Omniglot. Writing Systems and Languages of the World
 UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
 World Atlas of Linguistic Structures (WALS)
Resurser
 Bogstavlyd
 Dansk sprognævn
 Den danske ordbog
 Dialekt.dk
 dk.kultur.sprog
 Korpus.dk
 Nye ord i dansk på nettet (NOID)
 Ordbog over det danske sprog
 Ordnet. Dansk sprog i ordbøger og korpus
 Sproget.dk
 Svenska Akademien
 Ø (Schwa.dk)

februar 2010
januar 2010
december 2009
november 2009
oktober 2009
september 2009
august 2009
juli 2009
juni 2009
maj 2009
april 2009
marts 2009